

Skriveoppdrag 3. Digitale og fysiske tiltak for forskning, og kompetansebehov i møte med åpen forskning

Bidragstyttere: Elin Stangeland, Gisela Attinger, Edina Bue, Ivana Malovic, Elin Homstrøm Frøshaug, Live Håndlykken Kvale.

Hva gjelder saken/temaet?

- **Digitale tiltak** for forskning tenker vi omfatter informasjon på nett, kontaktpunkter, kommunikasjon, tilgjengelig programvare, tilgang til litteratur og ressurser, online kurs og tjenester med mer. Per mai 2019 kan eksempler være verktøy for gjenfinning, DUO, FRITT, online forskningsformidling.
- **Fysiske tiltak** for forskning tenker vi omfatter fysisk litteratur, ressurser og verktøy, fysiske rom for samarbeid, kursvirksomhet, undervisning, veiledning, **brukerstøtte**, læring og formidling.

I dette arbeidet ser vi på hvordan ansatte på UB kan binde sammen de to ovenstående punktene slik at forskerne møter et helhetlig bibliotektilbud som gir dem tjenester i tråd med deres individuelle behov. Samtidig arbeider UB-ansatte i et landskap der forskningsprosesser er i endring og preges i større grad av teknologi og bruk av digitale verktøy. Vi ser også en bevegelse mot åpenhet i forskning, både i forhold til publisering, deling av data og kode samt større åpenhet om metodisk tilnærming. UB ansatte må være i stand til å forstå behovene og følge med i utviklingen, for å kunne kontinuerlig tilpasse UBs tjenestetilbud.

Hva vil vi kunne oppnå for universitetet, fagmiljøene og brukerne?

- Bidra til at UiO når sine mål om god forskning, sikre at denne er preget av høy kvalitet og at UiO forskningsmiljøer blir ansett for å være i front.
- Bidra til god kompetanse om og praksis for åpen forskning og FAIR deling av forskningsdata på alle nivåer ved UiO. Vi mener at dette er spesielt viktig for unge forskere på PhD- og PostDoc-nivå. Videre er det viktig å sikre at forskningsmiljøene er i stand til å etterkomme krav som stilles av finansører og andre aktører, samt sikre at UiO-forskere har anledning til å få tilgang til, og er i stand til å anvende andres åpne data når disse i større grad blir tilgjengelig.
- Bidra til at UiO metadata, publikasjoner, forskningsdata og ev. andre ressurser generert gjennom forskningsprosesser forvaltes effektivt og sikkert, samt sikre at disse når det er relevant er søkbare, tilgjengelige og gjenbrukbare for relevante brukermiljøer.

Hva er ambisjonene?

- UB skal være en synlig og viktig aktør i forskningsstøtten på UiO, og det bør være en spesifikk målsetting at UB skal sees på som en ressurs både av UiO-forskningsmiljø og -ledelse. Vi skal være gode på å kommunisere tilbud ut til fagmiljøene.
- UB skal i størst mulig grad levere sømløse og "usynlige" tjenester, verktøy og forskningsinfrastruktur¹. Eksempler på sistnevnte er per mai 2019 vitenskapelige databaser og samlinger.

¹ <https://www.uio.no/forskning/om-forskningen/forskningsinfrastruktur/>

- Det er essensielt at kvaliteten i UBs tradisjonelle tilbud beholdes, og at prioriteringer for dette balanseres med behovet for innføring av nye forskerstøttetjenester. Med tradisjonelt tilbud mener vi identifisering og tilgjengeliggjøring av litteratur ved hjelp av gode referansetjenester, veiledning og anskaffelse av litteratur, både fysisk og digitalt, via innkjøp, innlån og utlån.
- Man bør også se på muligheter for å ta i bruk nye verktøy for å gjøre tilbudet enda bedre, for eksempel med blick på å gi brukere som ikke har anledning til å være på campus et bedre tilbud.
- Kontinuerlig evaluering av tjenester bør vektlegges og vurderinger bør gjøres jevnlig for å se på hvilke aktiviteter som kan automatiseres/effektiviseres og eller fases ut i en kontekst der UB skal gjøre mer og mer.
- For å oppnå ovenstående mener vi også at det er viktig å etablere tettere samarbeid med andre enheter på UiO, blant annet forskningsadministrasjonen, USIT og miljøer på fakultet/institutt.

Hvilke ressurser trengs for å realisere saken?

I hovedsak er det viktig at UB er i stand til å hente inn tilstrekkelige midler til å levere de tjenester og verktøy som man mener er nødvendig for å levere i tråd med ambisjoner skissert over.

Ansatte må bli sett og ha tilstrekkelig med ressurser til å gjennomføre sitt arbeid, samt anledning til å forbedre egen kompetanse. Sistnevnte må tilpasses behovet til den enkelte ansatte, samtidig som man anerkjenner at ikke alle kan være ekspert på alt.

Vi opplever at UB per i dag har gode kommunikasjonskanaler til UiO-ledelsen, administrative avdelinger og fagmiljøene. Det er viktig at disse nettverkene bygges videre, ref. punkt om samarbeid over.

Hvilke hindringer kan stå i veien?

Som nevnt over, anser gruppen de varslede budsjettbegrensninger relatert til stillinger, mediebudsjett med mer som UBs viktigste hinder for å oppnå gjennomslag for aktiviteter og mål som skisseres i dette dokumentet.

Andre hindringer er:

- Mangel på kompetanse og kunnskapsoverføring i situasjoner der ansatte slutter eller går over i nye roller.
- Vi ser at ansatte med spesifikke kompetanser ofte brukes i mange prosjekter samtidig, her er det viktig at ledelsen passer på og sikrer at det er god bredde i hvem som deltar i ulike prosjekt og prosesser.
- UBs forskerstøttetilbud er ikke godt nok kjent i fagmiljøene og ulike grupper har ulik oppfatning om hva UB leverer av tjenester
- Ytre hindringer i forhold til tjenester, verktøy og ressurser som UB baserer våre tjenester på. For eksempel forlagsavtaler, programvareverktøy, kompetansehevingsaktiviteter, katalogregelverk.

Hvilke kompetanser må utvikles?

Det er essensielt at UB-ansatte får tilgang til kurs og opplæring ved behov for det, og at ledere og kolleger bidrar til å hjelpe den ansatte med å evaluere behov for ny kompetanse. Tilbudet bør om mulig være tilpasset den enkelte og hans individuelle læringsbehov.

Åpen forskning: Her trengs det både bedre basiskompetanse, undervisere og fagansvarlige vil trenge mer dybdekompetanse enn andre.

Temaer der bedre kompetanse trengs:

- Åpen tilgang og temaer relatert til god publiseringspraksis, samt finansieringsmodeller
- Forskningsdatahåndtering og FAIR. UB er allerede ansvarlig for prosjekt for kompetanseheving for dette feltet ved UiO, og anbefalingen er at arbeidet videreføres etter prosjektperioden er slutt.
- Andre konsepter under paraplyen åpen forskning – åpen kode, åpne metoder, åpne læringsressurser, åpne identifikatorer, åpne fagfelleevaluering mm.

Digitalisering og teknologi

Teknologiutviklingen i UH-sektoren går fort akkurat nå, og hvis UB skal være en viktig aktør og støttespiller for forskerstøtte er det viktig at UB-ansatte får tilbud om å lære om temaet og hvordan bruke relevante teknologier, verktøy, praksiser mm.

- I denne konteksten tenker vi at UB bør se på muligheten for å utvikle standard opplegg for etablering av kurs eller mer individorientert opplæring når nye teknologier, verktøy eller praksiser etableres.
- Kjennskap til verktøy som brukes i forskningsmiljøene til datahåndtering vil over tid kunne bli viktig. Eksempler på teknologier som det kan være nyttig for enkelte å kunne i en åpen forskningskontekst er: bruk av Unix shell, programmering (Python og R f.eks med Jupyter Notebook), og verktøy for håndtering av kode. Carpentry og Library Carpentry er allerede aktuelle tilbud her, og dette arbeidet bør samkjøres med arbeidet rundt etablering av et senter for digital forskerstøtte.
- Andre verktøy/teknologier/teknikker som kan være relevant å ha bedre UB-kompetanse på er: Visualisering, maskinlæring/AI/RPA og systematiske søk.

Skrivegruppen mener samtidig at det er viktig å ikke glemme viktigheten av å vise empati og medmenneskelighet i møtet med våre omgivelser – viktig selv om vi i mange tilfeller ikke kan hjelpe en bruker med et spesifikt behov. Dette er spesielt aktuelt for ansatte som har mye skrankearbeid – og her mener vi at UB skal være gode!

Konklusjoner – dilemmaer

Akademia er for øyeblikket i stor utvikling, både i forhold til digitalisering av forskning og metoder, men også i forhold til kommunikasjon av forskningsdata, publikasjoner mm. Det er viktig at UB følger med på denne utviklingen og leverer gode forskerstøttetjenester. Vi ser imidlertid noen utfordringer fremover og her er det viktig lederansvar å prioritere og holde ansatte informert.

- UBs ressurstilgang når det gjelder lønnsmidler og mediebudsjett er under press. Det vil bli viktig å treffe på balansering av ressursbruk til utvikling med behov for opprettholdelse og fortsatt god kvalitet på mer tradisjonelle bibliotekstjenester.
- Avgjørelsene som tas må forankres i UB-miljøene og på UiO; begrunnelser relatert til avgjørelser om tjenester og tilbud som innføres eller avsluttes bør kommuniseres bredt.

Samtidig er det viktig å ha i bakhodet at den enkelte fremdeles skal ha gode muligheter til å delta i beslutningsprosesser relatert til egen arbeidshverdag

- Ledere bør også ha oversikt over kompetansebehov både innenfor UBs tradisjonelle aktiviteter, men også relatert til nye trender. Dette for å være i stand til å vurdere kommende satsninger som vil bli nødvendige, samtidig som man ser på hvilke aktiviteter man evt. skal effektivisere, automatisere eller slutte med. Behov for etablering av nye tjenester og tilbud må balanseres med at viktige tradisjonelle tjenester fremdeles tildeles nok ressurser til at ikke kvaliteten går ned.